

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

דברים - שבת חזון

ימים אלו מסוגלים ביותר לביאת משיח צדקנו

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

מאה ושבע עשרה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לזכות

התגלותו של הרבי מלך המשיח

*

נתרם ע"י

הרוצה בעילום שמו

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

הי שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל.: (718) 753-6844

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט נתיבות: שתי חוברות על הנתיבות שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

משיחות ש"פ דברים, שבת חזון, תשעה באב (נדחה),
יום א', עשירי באב (לפני תפלת ערבית*)
ויום ב', י"א באב (לאחרי תפלת ערבית) ה'תנש"א

- תרגום מאידית -

היא"י) - „מנחם אב"י, שלפני „אב" (לפני שם החודש בתורה) מקדימים „מנחם" - נחמת הגאולה, המורה שבחודש זה תבוא נחמת הגאולה („מנחם"), הנחמה על כל עניני אב, על ידי שמהפכים את הענינים הבלתי-רצויים דהירידה בחודש אב להעלי" הכי גדולה („מנחם"י) - „שיבוא אר"י במזל אר"י ויבנה אריאל" (אשר „על מנת" כן היתה הירידה), כנ"ל.

ב. בחודש מנחם-אב עצמו ה"ז בהדגשה יתירה ביום תשעה באב, הן מצד כללות היום, והן מצד קביעותו בשנה זו ביום השבת:

אמרו חז"ל: שביום תשעה באב (יום שחרב הבית), יליד מלכא משיחא. וענין זה חוזר על עצמו מחדש בכל"ז תשעה באב. וכיון שביום הולדתו של אדם

א. ימים אלו - ובפרט בבואנו משבת תשעה באב (נדחה) - הם ימים מסוגלים ביותר לביאת משיח צדקנו:

נוסף ע"כ שזה עיקר באמונת ישראל („אני מאמין") ש„אחכה לו בכל יום שיבוא"י, בפירושו „שיבוא בכל יום" - ובפרט בעת הזאת בכלל, כמדובר לאחרונה כו"כ פעמים, שלפי כל סימני הגאולה, „הנה זה (משיח) בא"י תיכף ומיד ממש (ומה שמשיח עדיין לא בא אינו מובן כלל) - ה"ז מודגש יותר בימי חודש אב, כדאיתא במדרש: „עלה אר"י במזל אר"י (חודש החמישי) והחריב את אריאל (בית המקדש) כו' על מנת שיבוא אר"י (זה הקב"ה) במזל אר"י (והפכתי אבאלם לששון) ויבנה אריאל". ז.א. שבחודש אב יהי בנין בית המקדש השלישי, „מקדש אד' כוננו ידך". ויתירה מזה: זוהי הכוונה והתנאי, ש„על מנת" זה ה"י חורבן בית המקדש בחודש זה.

וכמודגש בשמו של החודש (כפי שנקרא ע"פ „מנהג ישראל (אשר) תורה

* בשעה 8:35 בערב נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית הכנסת ואמר שיהי. ואח"כ נתן לכא"א שטר של דולר ע"מ לתת אותו (או חילופו) לצדקה ובהוספה מדילי. ואח"כ התפללו תפלת ערבית. ולאחרי התפלה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות דאביו ז"ל. הו"ל.

1) עיקר ה"ב מה"י עיקרים - בנוסח „אני מאמין" שנדפס בכמה סידורים. וראה פיה"מ להרמב"ם פרק חלק.

2) שה"ש ב, ח. ובשה"ש עה"פ.

3) יל"ש ירמ"י רמז רנט.

4) ירמ"י לא, יב.

5) בשלח טו, יז.

6) ראה לקו"ש חכ"ש ע' 10 ואילך.

- 7) תורה נפסל - מנחות כ, ב. ובכ"מ - נסמן בלקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2.
8) ראה לקו"ש חכ"ב ע' 214. וש"נ.
9) משנה תענית פ"ד מ"ה.ו. תרגום שני למג"א ג, ז. תיב"ע שלה יג, כה. ועוד.
10) שוהו גם שמו של משיח, כדלקמן בפנים.
11) ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, גא. וראה במדב"ר פ"ג, ה (בסופו).
12) כידוע בנוגע לכל עניני קדושה, שביום השנה חוזרים וניעורים הענינים כפי שהיו בפעם הראשונה ביום זה, ואדרבה: בכל שנה - באופן נעלה יותר. וכידוע פירוש הארז"ל ב„הימים האלו נזכרים ונעשים" (רמ"ז בס' תיקון שובב"ם, הובא ונת' בס' לב דוד להחיד"א פכ"ט. וראה משנה גיטין ספ"ג. וראה גם מחצית השקל לשו"ע או"ח סת"ח ס"י).
13) ראה סד"ה אל תצר את מואב לאדמו"ר האמצעי (מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' קב). וראה יפה ענף (השלם) לאיכ"ר שם.

— ועפ"ז גם טעם נוסף להבקשה וההתעוררות לעריכת ועשיית סיום-מסכת ב'ט' הימים, ומה טוב בכל יום (וב'ט' באב — בלימוד המותר) בהשתתפות שומעים רבים ולהזכיר בכל פעם ופעם גם ע"ד אהבת ישראל וצדקה.

ומיתת אהרן כה"ג אוהב, כל בית ישראל, כאו"א מבני ישראל שבכל דור ודור, ועד שהוא ובניו — מברכים את בני: יברכך גוי יאר גוי ישא גוי וישם לך שלום — פועלת, ישועות בקרב הארץ ועד לישועה הכללית והאמתית — גאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ויקיים היעוד: אתה (השם) תנחל בכל הגוים,

וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה עוד יותר ויותר — באופן דאחישנה וארו עם ענני שמיא.

בכבוד ובכרכה להצלחה בכהנ"ל
ואשר במהרה בימינו ממש יהפכו
ימים אלה להיות ימים טובים וימי
ששון ושמחה

סיום-מסכת: להעיר מהנהגת כ"ק אדמור" (מהורש"ב) נ"ע שהי נהג, לעשות סיומים ב'ט' ימים שבין ר"ח ל'ט' באב, אף שלא הי' סועד אח"כ בכשר ויין (מסיפורי כ"ק מריח אדמור" - ס' המנהגים — מנהגי חב"ד ע' 46).

כל בית ישראל: חת כ, כט. וראה פרשי עה"פ.

ישועות בקרב הארץ: תהלים עז, יב. וראה אגה"ק סכ"ח.

משיח: ראה לקוטי לוי"צ לפסחים (ע' קו) אשר ד' אותיות של השם משיח כנגד ד' מינים, שהם כל סוגי בני.

אח . . . הגוים: תהלים פב, ח.

וגדולה צדקה . . . הגאולה: כי"ב י, א. וראה תניא פל"ז (מח, ב), אגה"ק ס"ד.

דאחישנה: סנהדרין צח, א. ירושלמי תענית פ"א ה"א. זח"א קטז, ב ואילך. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש פצ"ז.

דאחישנה . . . ענני: ע"ד פתגם הידוע דאדמור" מהר"ש — שהשנה מאה שנה להסתלקותו — מלכתחילה אריבער.

וארו . . . שמיא: דינאל ז, יג. סנהדרין שם.

יהפכו . . . ושמחה: רמב"ם סוף הלי תעניות, וחותם: והאמת והשלום אהבו.

„מזלו גובר“¹⁴, נמצא, שבתשעה באב מתגבר מזלו של משיח צדקנו והוא יום מסוגל עבור הגאולה האמתית והשלימה.

וענין זה נוגע גם להלכה למעשה, כדאיתא בכתבי האר"ז¹⁵, שאומרים תפלת נחם („פסוקי נחמה“) ביום תשעה באב במנחה — „כי אז במנחת ט"ב נולד המשיח הנקרא“¹⁶ מנחם¹⁷.

ויש לומר, שכאשר תשעה באב חל בשבת (כבקיעות שנה זו), והתענית (ואמירת נחם) נדחית ליום א', אזי נדחים רק הענינים הבלתי-רצויים — ענין הצום ודיני עינוי ואבילות כו', אבל הענינים החיוביים והרצויים — שביום זה נולד מושיען של ישראל — אינם נדחים, ואפילו לא נחלשים ח"ו ע"י השבת. ואדרבה: הענינים הטובים ישנם יותר בגלוי ובתוקף ביום השבת¹⁸.

והטעם לזה — יש לומר: כיון שכל עניני העולם — כולל גם הענינים הכי נעלים בסדר השתלשלות (כמו המלאכים ואפילו עשר ספירות וכו') — נבראו „בשביל ישראל“ (ו„בשביל התורה“)¹⁹, [ו„מחשבתן של ישראל“ „קדמה לתורה“²⁰ (התורה ניתנה בשביל בני ישראל, שנאמר צו את בני ישראל, דבר אל בני

ישראל)²¹] — לא תתכן אפוא אף מציאות בעולם, כולל קביעות בזמן (התלוי במהלך השמש והלבנה והמולות)²² שנברא בשביל ישראל, אשר יפריע או יחליש ח"ו המשכת וגילוי הקדושה אצל בני, כולל ועאכו"כ ענין כה עיקרי בבני כמו לידת והתגברות מזלו של משיח (בתשעה באב).

ועאכו"כ כאשר מדובר בנוגע ליום השבת (קביעת תשעה באב בשבת): כיון שבני הם „בן זוגך“²³ של שבת [הן שבת והן בני ה"ה למעלה ונבדלים מעניני העולם]²⁴ (שאר ימי השבוע, שלכל אחד מהם ישנו „בן זוג“), ושבת קשורה עם הגילוי והגאולה (כמודגש בשירו של יום, „מזמור שיר ליום השבת, מזמור שיר לעתיד לבוא, ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים“²⁵ וכל שבת הוא מעין זה)²⁶ — אי אפשר לומר, ששבת תדחה ח"ו ענין נעלה זה אצל בני, הענין דלידת משיח צדקנו בתשעה באב. אלא אדרבה: שבת דוחה את כל הענינים הבלתי-רצויים דבני (צום ועינוי) וענינים של היפך הגאולה, ומגלה יותר ומחזקת ביתר שאת וביתר עוז את עניני הגאולה בתשעה באב, הענין דלידת המשיח ביום זה.

ובפרט ששבת זו (תשעה באב) היא שבת חזון, חזון מלשון מחזה: בשבת זו

(21) ראה תדב"ר פ"ד.

(22) השייכים להנהגת העולם ואוה"ע, ולא לישראל, כמ"ש ירמ"י י, ב, „אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה“, ואמחז"ל „אין מזל לישראל“ (שבת קנו, א. נדרים לב, א).

(23) ב"ר פ"א, ח.

(24) כמאחז"ל ששבת, „מיקדשא וקיימא“ (ביצה יו, א), „קדש מלה בגרמ"י“ (זח"ג צד, ב).

(25) תמיד בסופה.

(26) ראה המשך תרס"ו ע' תקמב. המשך

תער"ב ח"ב ע' א"קכו. ועוד.

(14) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע ופני משה שם.

(15) שער הכוונות ענין ט"ב בסופו, הובא בבכ"י או"ח סתקנ"ט אות ז.

(16) ירושלמי ברכות ואיכ"ר שם. וכ"ה בסנהדרין צז, ב.

(17) וזהו גם הטעם שאומרים ברכת הלבנה במוצאי ת"ב, „כי ב'ט' באב נולד משיח“ (פע"ח שכ"ג — כוונת ט"ב ובין המצרים בסופו. משנת חסידים סוף מס' תמוז ואב).

(18) ראה גם לקו"ש שבת חזון תנש"א ס"א.

(19) פרש"י בראשית א, א.

(20) ב"ר פ"א, ד.

וכביאור הרמב"ם בספרו, שהוא „הלכות הלכות“, אשר אבלות מדרכי התשובה, ובלשונו: יפשפש במעשיו ויחזור בתשובה,

ובפרט כשמצטרף עם תענית — ימי תעניות שבהם, ראשם וסופם, י"ז בתמוז וט' באב — שמדרכי „התשובה הוא“,

והתחלת ט' הימים הרי היא באחד בחדש החמישי, המזכיר, ובלשונו הכתוב: וימת שם (אהרן) בחדש החמישי באחד לחדש,

ומובן אשר כוונת ומטרת הזכרון (ובפרט — זכרון הקשור ונכתב בתורתנו תורת חיים, הוראה בחיים אשר נצחיית היא (גם) בתור הוראה) שיהיו ימים אלה נזכרים ונעשים, התשובה שתבוא ע"י ההתבוננות בתוכן ימים אלה תביא למעשים טובים בהתאם לזה, באותם הימים ובפעולה נמשכת בכל הימים שלאחרי זה, מעשים אשר הורה אהרן הכהן.

מעלות אהרן כה"ג, מעשים ופעולות שלו — הרי מבוארים הם בתוה"ק, תושב"כ ותושב"פ, בריבוי מקומות

ומהם קבעו חכמים במשנתם, מה היא הדרך להיות מתלמידיו של אהרן ונצטוונו ע"י וכלשונו: הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה,

ששייכות בזה לימים אלה במיוחד — התבוננות בענין החורבן והגלות וסבתם — שנאת חנם ותשובה ע"י ע"י אהבת ישראל ועד לדרגת אהבת חנם, ופדי' מן הגלות ובטולו ע"י, וע"י (הוספה עוד יותר ב)לימוד התורה ובצדקה, וכמש"נ בנבואת ישע"י, שנקרא כן ע"ש הישועה והגאולה: ציון — אלה ישראל — במשפט (תורה) תפדה ושבי' בצדקה (וה"ה באה ומביאה אהבה מזה לזה, של העשיר והעני)

וכביאור הרמב"ם: הלי אבלות פי"ג, הי"ב. הלכות הלכות: רמב"ם בהקדמתו ליד החזקה. התשובה . . . יפשפש: רמב"ם הלי תעניות בתחלתו. תורתנו . . . הוראה: חז"ל נג, ב. תורתנו . . . נצחיית: תניא רפי"ז.

נזכרים ונעשים: לי הכתוב — מג"א ט, כח. וראה לב דוד (להחיד"א) פכ"ט (ע"פ מש"כ הרמ"ז בס' תיקון שובבים). ולהעיר ממשנה ס"פ דגיטין. שו"ת הר"י אירגס (בסריס מבוא פתחים) ס"ה בארוכה.

במשנתם . . . הוי: אבות פ"א, מ"ב. וראה תניא פ' לב. וסבתם — שנאת חנם: יומא ט, ב.

אהבת ישראל: ראה קונטרס אהבת ישראל. וראה גם ספר מאמרי אדה"ז — על פרשיות התורה ומועדים (ח"ב) דרושים ל"ג בעומר ד"ה להבין ענין ל"ג בעומר (ע' תקצא, וראה ע' תקצב ואילך).

נבואת ישע"י: ישע"י א, כו. ישע"י . . . הישועה והגאולה: פרש"י ומצוד יסע"י מט, טו. ובוהר תצוה (קעט, ב): ישע"י שמא גרים לפרוקנא. וראה רשימות הצ"צ לאיכה (אוה"ת נ"ד ח"ב ע' א"נט) ישע"י מלשון וישע ה' כו' (ובאגה"ק ס"ג: ישועה היא מלשון וישע ה'). וראה ביב יד, ב.

ציון — אלה ישראל: ע"פ ירושלמי תענית פ"ד סה"ב. מגילה פ"ג סה"ו. וכיה בוח"ג לה, א. וראה ד"ה ציון כמשפט תפדה, לקו"ת ר"פ דברים, אוה"ת דברים כרך ה' ע' איתתפסט, סה"מ תרס"ט ע' רכב ואילך. אוה"ת לישע"י עה"פ.

במשפט (תורה): לקו"ת שם סעיף ג' בתחלתו. בצדקה . . . אהבה מזה לזה: ישע"י לב, יז. וראה אגה"ק ס"ב.

ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו.

רואים מכאן, שביום התענית שחל בשבת ישנה לא רק שלילת העינוי ע"י העדר אכילה ושת"י, אלא גם ובעיקר — השמחה והתענוג שישנם באכילת בשר שמן ושתית יין ישן [ויש לומר, שביום התענית שחל בשבת צריכים להוסיף בזה יותר מבשאר שבתות השנה, כדי לשלול את הקס"ד דיום התענית].³⁴

והביאור בזה הוא — כמדובר כמה פעמים³⁵ — שתענית בפנימיותו הוא ענין טוב — „יום רצון לה“³⁶. והכוונה הפנימית שבתעניות היא — שיתגלה ענינם הטוב, יהפכו ימים אלו „להיות יום טוב וימי ששון ושמחה“³⁶, כפי שיתגלה בגאולה האמיתית והשלימה. והענין הפנימי להתענית נמצא בגלוי כאשר התענית חלה ביום השבת — שאז נדחה רק ענין הצום, אך לא הענין הטוב („יום רצון לה“), ואדרבה: היות שכל שבת הוא יום רצון³⁷, „תמדת ימים אותה קראת“³⁸, ומצוה לענגו כו', וזהו יום הקשור עם הגאולה (כנ"ל) — הרי אז „עת רצון“

התענית הוא ביתר שאת וביתר עוז, ואזי התענית היא כ"יום טוב ויום ששון ושמחה“³⁶, מעיץ ודוגמת מה שיהי' בימות המשיח. ועד שדחיית התענית ע"י שבת נותנת כח לדחותה לגמרי (בימות

27 מהרה"ח ר' הלל מפאריטש בשם הרב מכאריטשוב נבג"ם — נעתקה באוה"ת נ"ך ע' א"צו בשוה"ג — על רשימת הצ"צ שם „ומחזון תחזינה עינינו“, נתבאר בלקו"ש ח"ט ע' 24 ואילך. חכ"ט ע' 18 ואילך. סה"ש תשמ"ז ח"ב — שיחת ש"פ דברים. לקו"ש שבת חזון תנש"א. 28 ולהעיר מהנהגת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בתשעה באב, ש„הי' לובש הטלית — בבוקר — ופושטו כו“ (שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר — ספר המנהגים חב"ד ע' 47, והרי הטלית הוא לבוש שמעוטף בו ראשו ורובו. ואולי יש לקשר זה עם הגילוי דמשי (וביהמ"ק השלישי) בתשעה באב גם בבחי' לבוש (מקף הקרוב), ע"ד בגדי כהונה, ככפנים.

- 34 ראה לקו"ש ח"ד ע' 1091.
- 35 ראה לקו"ש חל"ג ע' 158 ואילך. שיחת ש"פ בלק, י"ז תמוז (נדחה) תשמ"ח (סה"ש ח"ב ע' 526 ואילך). שנה זו (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 683 לעיל ע' 285) ואילך. ועוד.
- 36 ישע"י נה, ה. וראה אגה"ת ספ"ב.
- 36* ל' הרמב"ם סוף הל' תעניות.
- 37 וכמ"ש במנחת שבת, „ואני תפלתי לך ה' עת רצון“ (תהלים סט, יד. וראה חז"ג קטט, א).
- 38 נוסח תפלת עמידה דש"ק.
- 29 ראה בארוכה לקו"ש חכ"ט שם.
- 30 ישע"י א, כו.
- 31 שו"ע אדה"ז או"ח סרמ"ב ס"א.
- 32 שו"ע אדה"ז שם ס"ב.
- 33 שו"ע או"ח סתקנ"ב ס"י.

מנחם אב

ב"ה, ר"ח מנחם אב,
יום מיתת אהרן כהן גדול, ה'תשמ"ג.
ברוקלין, נ. י.

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

ידועה תורת הבעש"ט, אשר בכל דבר אשר האדם רואה או שומע הוא הוראת הנהגה בעבודת השם, וזהו ענין העבודה, להבין ולהשכיל מכל דרך בעבודת השם, ידועה תורת הרב המגיד ותורת רבנו חזקן — פירושם בדברי חכמים במשנתם: דע מה למעלה ממך — דע אשר כל מה שלמעלה הכל הוא ממך, ידועה תורת אדמו"ר האמצעי, המובנת גם בפשטות מספרי הח"ן, אשר השם „הוא עצם הטוב ומטבע הטוב להיטיב“, שמכל זה מובנת ג"כ פרשת ימים אלה, ימי בין המצרים ובתוכם וסיומם — תשעת הימים, אשר חותמם — יום התשיעי במנ"א, ימי אבל,

ר"ח: שכולל כל ימי החודש (ראה עט"ר בתחלתו).

יום מיתת אהרן: מסעי לג, לה.

מיתת... כה"ג: אשר אז ישוב מעיר מקלטו אל אחוזתו (מסעי לה, כח), ור' מאיר אמר אף לשרותו (ספרי ע"פ), ואלו ואלו דא"ה. ולכל הדעות — ישוב אל כבוד אבותיו (פרשי בהר כה, מא).

תורת הבעש"ט: היום יום ע' נב. כשיט (הוצאת קה"ת) הוספות ספ"ח ואילך.

תורת הרב המגיד: אר"ת על אנדות חז"ל ד"ה דע (אר"ת (הוצאת קה"ת) ע' קיב, ב).

תורת רבנו חזקן: היום יום ע' נג.

במשנתם: אבות פ"ב, מ"א.

תורת אדמו"ר האמצעי: ד"ה אתה אחד (קה"ת תשכ"ה) ע' ד.

מספרי הח"ן: בדיה אתה אחד שזהו מאמר הע"ח. לע"ע לא מצאתי בע"ח — ואולי הדיוק „בענין“, ולא ה' ממש. אבל ג"ז צ"ע ממש"כ בהמשך תרס"ז (בתחלתו ובדיה אם בחוקותי). איז לתרץ ע"פ משי"כ בדיה יו"ט

של ר"ה, תרנ"ט בתחלתו, ובדיה איתא במדרש תהלים, תרנ"ג (נדפס בספר המאמרים התשי"ח ע' 273) — כי בשני מקומות הנ"ל המדובר במדות שלמה ממוחין (תורה), וכאן המדובר בענין כל יכול. — נמצא בעמ"מ

ש' שעשועי המלך רפ"א. ש' היחוד והאמונה פ"ד. שומר אמונים ויכוח ב' ס' יד. ולהעיר מושת"ח צ"ח ס"ח.

בין המצרים: דעקא מי"ז תמוז עד ט"ב (איכ"ר ע"ה פ"א, ג. ועד"ז בפע"ח וכו' במקומו. וראה פ"ה הבעש"ט (כשיט קרוב לטופ) לפי שהיו בספק כו').

המשיח), כפי שמודגש במיוחד בתשעה באב שחל להיות בשבת, „ודחינהו לאחר השבת ואמר רבי הואיל ונדחה ידחה“³⁹.

ויש לומר, שענין זה נמצא בהדגשה יתירה בסעודת תשעה באב שחל בשבת — שכן בתשעה באב ישנו הגילוי דלית המשיח (כנ"ל), ובפרט לאחרי חצות היום, בומן תפלת מנחה (כש„נולד המשיח“), ובפרט בסעודה המפסקת — הסעודה השלישית של השבת, כי סעודה שלישית בכל שבת ה"ה קשורה⁴⁰ עם הסעודה דלעתיד לבוא, סעודת לויתן ושור הבר ושתיית יין המשומר⁴¹ (סעודה גשמית⁴²), ועאכו"כ סעודה שלישית (הסעודה המפסקת) של שבת תשעה באב, כאשר „נולד המשיח“⁴³.

ד. ויש לומר יתירה מזו, כאשר תשעה באב חל בשבת והתענית נדחית לעשירי, אזי ישנה מעין המעלה דתשיעי ועשירי בתשרי (ערב יום הכפורים ויום הכפורים) — כדברי חז"ל⁴⁴ „כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי“.

ובהקדים השייכות דתשעה באב עם יום הכפורים:

39) מגילה ה, ריש ע"ב. וראה שיחות שבעה ערה 35.

40) ראה ב"ה או"ח סרצ"א ס"ה.

41) ראה ברכות לד, ב. פסחים ק"ט, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פ"ג, ג. ועוד.

42) ראה לקו"ת ר"פ שמיני. תו"ח תולדות יב, ד ואילך. ספר הליקוטים-ד"ה צ"צ ערך לע"ל ע' תרמו ואילך. וש"נ. ועוד.

43) ועפ"ז יש לומר בדיוק הלשון (דלעיל בפנים) בנוגע אכילת סעודה המפסקת „אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו“, „כסעודת“ (בכ"ף הדמיון) דייקא, כי סעודה דלע"ל היא שלא בערך לסעודת שלמה בעת מלכותו.

44) יומא פא, ב. וש"נ.

ימי⁴⁵ הצומות — שכולם מדברי קבלה ומדרבנן — יש להם שייכות, הם מעין ונמשכים מהצום דיום הכפורים שהוא מן התורה. כידוע שכל המצוות דרבנן הם „כעין דאורייתא“⁴⁶, עד שהם „יוצאות ונמשכות ממצות התורה“ (דוגמתן)⁴⁷.

מבין ד' הצומות גופא, הרי תשעה באב הכי דומה ליוהכ"פ — „אין בין תשעה באב ליום הכפורים כו“⁴⁸, „תשעה באב לילו כיומו לכל דבר כו' ובין השמשות שלו אסור כיוהכ"פ“⁴⁹.

ובפרט ע"פ דברי חז"ל⁵⁰, שמשווים את היום טוב דט"ו באב — שבא כתיקון על הדברים שאירעו בתשעה באב („יום⁵¹ שכלו בו מתי מדבר“⁵², כאשר תמה הגזירה של מתי מדבר שאירעו בתשעה באב⁵³) — עם יום הכפורים — „לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים כו“.

45) בהבא להלן, ראה בארוכה שיחת צום גדלי' (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 829 ואילך. שם ע' 17 ואילך).

46) פסחים ל, ב. וש"נ.

47) אגה"ק סכ"ט: „ו' מצוות דרבנן אינן נחשבות מצוות בפני עצמן שהרי כבר נאמר לא תוסף (ראה יג, א*), אלא הן יוצאות ונמשכות ממצות התורה וכלולות בהן במספר תרי"ג“.

48) פסחים נד, ב.

49) רמב"ם הל' תעניות פ"ה ה"ז. וראה תושו"ע או"ח סתק"ב.

50) תענית כו, ב במשנה.

51) שם ל, ב בגמרא.

52) וכן שאר הטעמים בגמרא שם שייכים לתיקון המאורעות דתשעה באב — ראה לקו"ש חכ"ד ע' 51 ואילך. סה"ש תשמ"ז — שיחת ט"ו באב ס"ג. ועוד.

53) פרש"י ותוס' תענית שם, סע"ב — מאיכ"ר פתיחתא לג.

(* וראה לקו"ש חט"ז ע' 138 הערה 8, וש"נ.)

ובפנימיות הענינים⁵⁴: גודל העילוי דתשעה באב, הזמן דלידת המשיח (שבזמן הגלות ה"ז בהעלם) מתבטא בגלוי בחמשה עשר באב, כאשר קיימא סיהרא באשלמותא⁵⁵, ונעשית עלי' ושלימות בלבנה (ספירת המלכות), בחי' דוד מלכא משיחא (כמו שאומרים בקידוש לבנה), לאחרי גודל הירידה וההעלם שבוה בתשעה באב (בזמן הגלות), שהוא „על מנת שיבוא ארי' במזל ארי' ויבנה אריאל". ומעין גילוי זה ישנו בשבת תשעה באב - כאשר נמצא בגלוי רק הטוב הפנימי (לידת המשיח) בתשעה באב. ולכן (גם), „לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב" - בגלל גודל העלי' דט"ו באב, „שאו מאיר מעין גילוי דלעתיד שאין בו הפסק"⁵⁶, הקשור עם בנין בית המקדש⁵⁷.

ולכן משווים את גודל היו"ט דחמשה עשר באב עם יוהכ"פ - כי ב„אחת בשנה"⁵⁸ דיוהכ"פ - הקשור עם גילוי היחידה⁵⁹ (משיח, בחי' יחידה הכללית⁶⁰) - נפעלת גם עליית המלכות בפנימיות עתיק, „שהוא ג"כ מעין דלעתיד"⁶¹

54 ראה אוה"ת ואתחנן ע' בקצו ואילך. נ"ך ע' אצ"ו. ד"ה נחמו עת"ר (ע' רכא ואילך).
55 שמו"ר פט"ו, כו. זח"א קנ, רע"א. ועוד.
56 ד"ה נחמו עת"ר (ע' רל). וראה אוה"ת ואתחנן ונ"ך שם.
57 ראה חדא"ג מהרש"א משנה תענית שם, ש„טעמי שמחתו (דחמשה עשר באב) . . תלויים בבנין המקדש".
58 ס"פ תצוה. אחרי טו, ל.
59 ראה תוד"ה עד אחת - מנחות יח, א. וראה עטרת ראש שער יוהכ"פ פ"ב ואילך. ובארוכה - סה"ש תשמו" - ברכת עיוהכ"פ (ע' 2 ואילך). וש"נ.
60 רמ"ז לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד. וראה סה"מ תרצ"ט ע' 207. ובכ"מ.
61 ד"ה נחמו שם (ע' רלא). וראה אוה"ת שם. המשך תרס"ו בסופו (ע' תקמו).

ממש. שכן, כמדובר כו"כ פעמים, שסיימו כבר כל הענינים, וביהמ"ק עומד ומוכן למעלה, ועד"ז בנוגע לכל הענינים - כבר „הכל מוכן לסעודה", ישנם כל הענינים מוכנים כתיבה סגורה ונתנו את התיבה והמפתח שלה לכאו"א מישראל¹⁶⁶, הדבר היחידי שעליו מחכים הוא - שיהודי יצעק עוד צעקה, עם עוד בקשה ותביעה ועוד תזכורת: „עד מתי?!...!" ועל ידי זה הוא פועל שמשיח צדקנו נכנס עכשיו לבית הכנסת זה, ולוקח את כל בני" כאן בתוך כלל ישראל לארצנו הקדושה, ירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לביהמ"ק השלישי, ועוד בשבת חזון זה - זוכים ל„ותחזינה¹⁶⁷ עינינו בשוכך לציון ברחמים", ועוד והוא העיקר - תיכף ומיד ממש.

ויותר גדולה אפילו משמחת „עד דלא ידע" דפורים¹⁶² והשמחה דשמחת תורה בשנים שעברו.

ועד"ז ימשיכו אז להגוג את כל ההתוועדויות והשמחות, ואדרבה - עם שמחה שלמעלה ממדידה והגבלה (כיון שדוקא „אז - ימלא שחוק פיננו"¹⁶³), כולל גם השלימות בשמחת נישואין - כמ"ש¹⁶⁴ „מהרה ה"א ישמע בערי יהודה ובהוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה כו"ו",

עד להשמחה הכי גדולה - בקשר עם הנישואין דכנסת ישראל והקב"ה, בגאולה האמיתית והשלימה¹⁶⁵.

וכאמור, תיכף ומיד ממש, ביום זה

162 מגילה ז, ב.

163 תהלים קכו, ב. ברכות לא, א.

164 ברכה אחרונה דנוסח ברכות נישואין.

165 שמו"ר ספט"ו. נתבאר בלקו"ת שה"ש

מת, א"ב.

166 ראה לקו"ש חכ"ח ע' 289. וש"נ.

167 ראה לשון הצ"צ הנ"ל הערה 27.

וקשור גם עם בית המקדש⁶².

ולחוסף, שהסיום ד„שבעה דנחמתא" (שבא אחרי תשעה באב) הוא בראש השנה⁶³ („מאחר תשעה באב עד ראש השנה"⁶⁴), דהשלימות של ר"ה הוא - ביוהכ"פ⁶⁵ (ר"ה בבחי' פנימיות⁶⁶). ויוהכ"פ הוא „יום חתונתו זה מתן-תורה" (דלוחות האחרונות)⁶⁷ - הסיום דארבעים יום האחרונים של משה בהר, שהתחילו בר"ח אלול, לאחרי מ' הימים האמצעיים מ"ז תמוז עד ר"ח אלול (כולל תשעה באב וט"ו באב)⁶⁸.

וע"פ המדובר לעיל, שבשבת תשעה באב מתגלה הטוב הפנימי וגודל העילוי דתשעה באב (מעין דיהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים בגאולה האמיתית והשלימה) - נמצא, שתשעה באב כולל בעצמו ע"ד הגילוי דיוהכ"פ (רק שבזמן הגלות הוא נמצא בהעלם באותם השנים שתשעה באב חל להיות בימי החול).

ה. ע"פ השייכות הנ"ל של תשעה

62 ראה מפרשי המשנה תענית שם (רע"ב. רש"י על הרי"ף) ש„יום שמחת לבו זה בנין ביהמ"ק" קאי על יוהכ"פ שבו נתחנך המקדש.
63 ולהעיר מהיש נוהגין שמחמשה עשר באב ואילך מברכים ומאחלים „כתיבה והתימה טובה" (שהיא גם הגימטריא ד„חמשה עשר באב") - שער ישכר ענין יום תבר מגל דרוש ב. דרכי חיים ושלום סתרפ"ד.
64 רמב"ם סדר תפלות כל השנה בסופו.
65 ולהעיר גם, ש„ארי" (המזל דחודש אב) ר"ת „אלול, ראש השנה, יוהכ"פ, הושענא רבה" (של"ה ריש מס' ר"ה (ריג, א). הובא באוה"ת נ"ך ע' תסו, ס"ע א'נו). וראה סה"ש תשמו" ח"ב - שיחת ט"ו באב בסופה.
66 לקו"ת ר"ה (נח, א).
67 משנה תענית שם (כו, ב) ובפרש"י.
68 וראה שיחת ט"ו באב שם ס"ו ובהערה 83, שי"ל שבט"ו באב מתחילה ההכנה ד„יום חתונתו זה מתן תורה".

וטוב לבב, בהתאם לכך ש, לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב", עד לשמחה הכי גדולה, בדוגמת שמחת נישואין, שבה קשורה השמחה והיו"ט הגדול דט"ו באב (,שבתה¹⁵² בנות ירושלים וי"ג¹⁵³: בנות ישראל) יוצאות כו' וחולות בכרמים כו"). ובפרט ע"פ מנהג ישראל שבימים אלו (לאחרי תשעה באב), מרבים בשידוכין וחוננות בישראל (ובפרט שבאים לאחרי ההפסק בזה ב"ג' השבועות").

יב. ולהוסיף, שהקביעות החמשה עשר באב בשנה זו ביום הששי מרמזת על סיום עבודת בניי (אתם קרויים אדם¹⁵⁴, שנברא ביום הששי כנגד) אלף הששי¹⁵⁵, ערב והכנה ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", עד באופן ד, "מתנת חנם" (גילוי שלא בערך), ע"ד כפי שזה נפעל ע"י, "ואתחנן אל ה'".

ובפרט בעמדנו באלף הששי עצמו, לאחרי "חצות" האלף, לאחרי שנת ה'תקס"ט¹⁵⁶, ולאחרי הקיצים השונים שכבר חלפו - בשנת תר"ח¹⁵⁷ ושנת תרס"ו¹⁵⁸, עד - ההכרה של נשיא דורנו, "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" (בשנות תש"א-תש"ג)¹⁵⁹, אשר בשנים אלו

(152) משנה תענית שם (כו, ב).

(153) ראה שנינוי נוסחאות למשניות. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ט ע' 80 הערה 2.

(154) יבמות סא, רע"א. ובכ"מ.

(155) ראה רמב"ן ובחיי בראשית ב, ג. (156) ראה ס' השיחות תש"ג ח"א ע' 254. וש"נ.

(157) ראה ס' השיחות תורת שלום ע' 237. אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תפה. (158) ראה שיחת אחש"פ תשל"ל (נדפסה בהמשך תרס"ו בהוספות. לקו"ש ח"ז ע' 209).

(159) "קול קורא" ב,הקריאה והקדושה" תש"א-תש"ג (אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' ססא ואלך. שעו ואלך. תח ואלך. ח"ו ע' תל ואלך).

ניתוסף יותר ויותר בגילוי פנימיות התורה. ובהמשך השנים ניתוסף בזה עוד ועוד, עד - הפצת המעניות חוצה בכל קצוי תבל, אפילו בפנינה נידחת בעולם, ולא רק שהגיעו לשם התוצאות דהפצת המעניות חוצה, אלא גם המעניות דפנימיות התורה בעצמם.

יג. ויהי רצון, שעוד קודם חמשה עשר באב, ועוד לפני הימים שלפניו, עד תיכף ומיד ממש - תבוא כבר הגאולה, ואז נחגוג את השמחה הכי גדולה, שמחה שלמעלה מכל מדידה והגבלה - השמחה על זה שבאה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

ויביאו ע"ז קרבן תודה על היציאה מ"בית האסורים" הכללי דהגלות (במכ"ש ממה שיחיד מחוייב בקרבן תודה ע"ז שהוא - יחיד - יוצא מבית האסורים הפרטי שלו), "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם"¹⁶⁰ (כפי שאומרים לפני מנחה ביום הששי, בערב שבת), ההודאה על כל ארבעת הענינים שכולם קשורים עם גלות - כמבואר בדרושי הגאולה דכ"ק מו"ה אדמו"ר¹⁶¹ וי"ל שבזה התחיל ה"לאלתר לגאולה"].

וממשיכים את השמחה בימים שלאחרי זה, עד שחוגגים את היום טוב הגדול דחמשה עשר - ולפני זה, היו"ט הגדול דעשירי באב שיהפך לשמחה כו' וימים שלאחרי זה - בשמחה גדולה שלמעלה מכל מדידה והגבלה, בהתאם להוראת חז"ל ש, לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב", גדולה יותר מהשמחה ד"מועדים לשמחה" בשלש רגלים (אע"פ שאז מקריבים שלמי שמחה מן התורה),

(160) תהלים קז, ת.

(161) סה"מ תרפ"ז ד"ה ברוך הגומל ה' (ע' ריא ואלך).

למטה תיכף ומיד ממש⁷³, ע"ד - ויתירה מזה - כמו המעלה והזכות דהאכילה ושת"י ביוהכ"פ (עשירי בתשרי) בחנוכת בית ראשון⁷⁴. [ובמכ"ש וק"ו, שכן בימות המשיח תתבטל לגמרי התענית דתשעה באב (משא"כ דחיית התענית ביוהכ"פ בחנוכת בית ראשון היתה רק הוראת שעה)].

ולהוסיף, שבקביעות שנה זו (כשישנו "האוכל ושותה בתשיעי") הרי עשירי באב חל ביום אחד בשבוע - שהוא בדוגמת יום אחד הראשון (של מעשה בראשית) - כאשר "הקב"ה ה' יחיד בעולמו"⁷⁵; ואם משיח בא תיכף ומיד ממש, הרי למחרת, יום אחד עשירי באב, תאיר בתכלית הגילוי אחרותו ית' - ע"ד הגילוי ד, "אתה בשנה" דעשירי בתשרי (יחידה הקשורה עם יחיד שלמעלה⁷⁶) - "והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד"⁷⁷. וי"ל שהנ"ל גם מתאים לזה שיום עשירי בחודש קשור עם "העשירי יהי' קודש"⁷⁸, קדש מלה בגרמי.

ו. ויש להוסיף, שבקביעות שנה זו, כשתשעה באב חל בשבת, וגם התחלת "בין המצרים" (תענית שבעה עשר בתמוז) חלה בשבת (והתענית נדחית) - נמצא שהתחלה והסיום ד"תלתא דפורענותא" הוא לא בענין של פורעניות ח"ו, אלא אדרבה - ביום השבת, "חמדת ימים", ומצוה לעגנו כו', וכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא" הרי מחר גם לא תהי' תענית (ואפילו אם משיח יתעבב ח"ו, ה"ז

באב עם יוהכ"פ - יש לומר, דמש"כ בנוגע ליוהכ"פ ש, כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי", הנה ע"ד ומעין זה ישנו בקביעות שנה זו כשתשעה באב חל בשבת, שאז קיים הענין ד"האוכל ושותה בתשיעי" (בתשיעי באב) בגלל מצות עונג שבת [ואדרבה, בהוספה (כנ"ל), וי"ל שהוא ע"ד האכו"ש בתשיעי בתשרי שצ"ל "כפי שיעור ב' ימים ערב יוהכ"פ ויוהכ"פ"⁷⁹], שעי"ז "מעלה עליו הכתוב" - (הכתוב (תורה) עצמו פועל בו (בהאוכל) עלי' (מעלה עליו הכתוב), ועלי' "כאילו התענה תשיעי ועשירי", יש לו מעלה (ע"י האכילה ושת"י בתשיעי) ד"התענה" - מעין עוה"ב ש"אינ"ו בו לא אכילה ולא שתי"⁸⁰ - "תשיעי ועשירי", שני ימים.

יתירה מוז: כיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", כולל גם "שיבוא בכל יום", ביום זה ממש (שבת תשעה באב ה'תנש"א), ואז התענית תדחה לגמרי, ותשעה באב יהי' יום טוב גדול - מובן איפוא שה"מעלה עליו הכתוב" (העלי') שנעשה על ידי "האוכל ושותה בתשיעי" (מעשינו ועבודתינו בתשעה באב זה) לא מתבטא ב"התענה (תשיעי ועשירי)", שכן יהי' אז אכילה ושת"י גם בעשירי באב⁸², ובהאכילה ושת"י תהי' מעלה גדולה ביותר, ובפרט שבפשטות יהי' זה קשור גם עם חנוכת ביהמ"ק השלישי, שירד

(69) פ"ח ע"ה שער יוהכ"פ פ"א. סידור אדה"ז לאחרי סדר כפרות. אשל אברהם (להר"צ כו' מבוססאש) או"ה ר"ס תרד.

(70) ברכות יז, א.

(71) ראה המשך תרס"ו שם.

(72) ורק "כאילו התענה", שתהי' המעלה ד"עוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתי", ביחד עם המעלה דסעודה לע"ל (ראה תשובות וביאורים סי"א בסופו בהערה).

(73) ראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א.

(74) מו"ק ט, א.

(75) פרש"י בראשית א, ה.

(76) ע"ה שער דרושי אבי"ע פ"א. הובא

בלקו"ת ראה כה, א.

(77) זכרי' יד, ט.

(78) בחוקותי כו, לב.

תענית מחוץ לה, תלתא דפורענותא" שכבר נסתיימו בשבת).

ויש לומר, שזה מגלה גם את התוכן הפנימי של "תלתא דפורענותא" - כפי שהם כנגד ג' מוחין⁷⁹ [אלא שבזמן הגלות נמצאים ג' המוחין בעולם ובהסתלקות⁸⁰], כמו שיתגלה בשלימות בגאולה האמיתית והשלימה, כאשר יהי הכיבוש דכל עשר הארצות - נוסף לשבע ארצות, כנגד בירור ז' המדות, גם ג' הארצות דקיני קניזי וקדמוני, כנגד ג' המוחין⁸¹. ואדרבה: כיון שהגילוי דג' המוחין נעשה לאחרי ההעלם, ה"ז ביתר שאת וביתר עז, כיתרון האור מן החושך⁸².

ויש לקשר זה גם עם פרשיות השבוע ד, ג' השבועות - פינחס, מטות-מסעי, דברים⁸³; הצד השווה של ג' הפרשיות הוא, שבהם מדובר אודות חלוקת הארץ: בפ' פינחס - לאלה תחלק הארץ בנחלה גו' אך בגורל יחלק את הארץ⁸⁴; בפ' מטות - בקשת בני גד וראובן "יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחווה . . מעבר הירדן

79 דרוש הרה"ח ר' הלל מפאריש ד"ה איתא בפסיקתא כו' (י"ל בקופיר). וכנראה מיוסד על דרוש כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

80 והטעם לתלתא דפורענותא - אף שתלתא מורה על חוקה וקיום (ב"מ קו, ב. ושי"ג) ששייך דוקא בקדושה, ולא בענין הפורעניות - יש לומר א' מהביאורים בזה: כדי שתהי' שלימות ענין הבחירה, שהרי "זה לעומת זה עשה אלקים" (קהלת ז, יד), שבכל דבר שבקדושה (כולל ענין של חוקה בשלשה) יש לעומת זה; והכוונה היא (על מנת) להפוך ה, "זה" (דלעומת זה) לקדושה - וזוונת נעשו לו כזכיות, ועד זכיות ממש. וראה גם סה"ש ה'תש"נ ח"ב ע' 584 ואילך.

81 רד"ה אל תצר את מואב - מאמרי אדהאמ"צ דברים בתחלתו.

82 קהלת ב, יג.

83 בהבא להלן - ראה גם סה"ש תש"נ ח"ב ע' 568-9.

84 כו, נג, נה.

מזרחתה⁸⁵, ובפ' מסעי - "זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה גו' אשר תנחלו אותה בגורל גו"⁸⁶; ובפ' דברים - בהתחלת הפרשה, "פנו וסעו לכם ובואו הר האמורי ואל כל שכניו וגו' ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת", "ראה נתתי לפניכם את הארץ בואו ורשו את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם גו"⁸⁷, ובסיום הפרשה, כיבוש ארץ סיחון ועוג ונתינתה לבני גד ובני ראובן⁸⁸.

ובפרשיות יותר - בג' הפרשיות מדובר אודות חלוקת הארץ כולה, לא רק בעבר הירדן מערבה, אלא גם בעבר הירדן מזרחתה (נחלת בני גד ובני ראובן), שזה הי' ההתחלה דכיבוש וחלוקת ארץ ג' אומות קיני קניזי וקדמוני, "אדם ומואב ועמו"⁸⁹. . (ש)עתידים להיות ירושה לעתיד⁹⁰. ויש לומר, שבוה מרומז ג' המוחין שבאים יחד עם ז' המדות (כיבוש ז' ארצות מעבר הירדן מערבה) בג' השבתות ד, ג' השבועות" (כאשר קורין ג' פרשיות אלו בשנה זו) שמהם באים לה, "שבע דנחמתא" שלאחרי זה.

ובעבודת האדם ה"ז מרמז על העבודה ד, "עשה כאן ארץ ישראל"⁹¹ - כיבוש וחלוקת חלקו בעולם, ועשייתו "ארץ ישראל", דירה לו יתברך בתחתונים⁹², ובתכלית השלימות - במחשבה דיבור

85 לב, ה. יט.

86 לד, ב. טו.

87 א, זח.

88 ב, כד ואילך.

89 ע"ז ש, עמו"ר ומואב טיהרו בסיוון" (גיטין לח, א. ושי"ג) - ראה סה"ש תש"נ ח"ב ע' 545-6.

90 פרש"י לך לך טו, יט.

91 אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מהר"צ ח"א ע' תפ"ה ואילך.

92 ראה תנחומא נשא טו. ועוד. תניא פל"ו.

ובכ"מ.

- ביום שבת קודש זה (ולקשר הסיום בשבת עם סעודה), ולאח"ז - גם במוצאי שבת וביום ראשון עשירי באב (באופן המותר), ועאכו"כ במוצאי יום ראשון,

והיות שהימים שלאחרי זה - עד חמשה עשר באב - הם המשך לתשעה באב - הרי אם משיח יתעכב ח"ו בימים הבאים - מציעים, שימשיכו בעריכת "סיומים" גם בימים שלאחרי זה, עד חמשה עשר באב, ועד בכלל. ולקשר ה, "סיום" (ב, "משפט") גם עם נתינה לצדקה. ובמקום המתאים - לקשר גם את ה, "סיום" - "יומא טבא לרבנן"¹⁵¹ - עם סעודה והתועדות.

ויש לפרסם זה בכל מקום האפשרי, הן במקומות שכבר קיימו זאת בימים שלפני זה - שימשיכו בזה, ובתוספת חיות וחיוזוק, ועאכו"כ במקומות שאליהם ענין זה עדיין לא הגיע - שיגיעו לשם ויפעלו שגם שם יעשו "סיומים", ויוסיפו ב, "משפט" וב, "צדקה" בכלל.

יא. בקשר עם חמשה עשר באב - יום הששי הבע"ל - כדאי שיעשו בכל מקום ומקום התועדות גדולה בשמחה גדולה, לקבץ יהודים, אנשים נשים וטף, ולדבר דברי תורה, ומה טוב - לעשות "סיום" מסכת, ולתת נתינה לצדקה, ולקבל החלטות טובות להוסיף בכל עניני תורה ומצוות ובכל הענינים הטובים.

והיות שחמשה עשר באב חל בשנה זו ביום הששי (שאו יכולה להתעורר שאלה בנוגע לעשיית התועדות), שיעשו את ההתועדות בליל אור לששי, והתועדות גדולה בשמחה גדולה, וזה יוריד את כל השאלות.

ובהדגשה - התועדות מתוך שמחה

151 שבת קיה, סע"ב ואילך. רמ"א יו"ד סרמ"ו סכ"ו.

עדן ולע"ל (אע"פ שגן-עדן ועאכו"כ גאולה - ה"ה היפך הגלות). ועד"ז בנוגע לכללות העבודה בזמן הזה, אשר "תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים כו' תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"¹⁴⁵, עד ש, "גאולה" נעשית דוקא ע"י העבודה לגלות את האל"ף דאלופו של עולם ב, "גולה" (גלות), גאולה¹⁴⁶.

ובנוגע לפועל - החלטות טובות בקשר עם ימים אלו:

בהתאם להסיום והפטורת שבת חזון "ציון במשפט תפדה ושבי" בצדקה"¹⁵⁰ - ש, "משפט" קאי על תורה¹⁴⁷ ו, "צדקה" קאי על כללות כל המצוות שנכללים במצות צדקה¹⁴⁸ - שיוסיפו בימים אלו בלימוד התורה וקיום המצוות, ובמיוחד מצות צדקה, החל ביום שבת זה (באופן המותר), ועאכו"כ במוצאי שבת וביום ראשון¹⁴⁹ ובמוצאי יום ראשון, ובימים שלאחרי זה.

וב, "משפט" (תורה) עצמו - הרי בהמשך להמדובר בהתועדות שלפני זה, כאן המקום לעורר עוה"פ מחדש, שאם ח"ו משיח יתעכב, ימשיכו, ובחיות והתחזקות חדשה (בכל יום יהיו בעיניך חדשים¹⁵⁰), לערוך "סיומים" במסכתות הש"ס ("משפט") ב, "תשעת הימים", כולל

145 תניא רפ"ז.

146 ראה סה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 (לעיל ע' 120) ואילך. 520 (לעיל ע' 134) ואילך. ושי"ג.

147 לק"ת ר"פ דברים.

148 ראה ב"ב ט, ב. תניא פל"ז (מח, ב).

149 להעיר שכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן שטרות של דולר על מנת לחלקן לצדקה - במוצאי שבת, ליל עשירי באב, לאחרי אמירת איכה. וכן בעשירי באב לאחרי תפלת מנחה, ופעם שלישיית - לאחרי השיחה לפני תפלת ערבית. המו"ל.

150 פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, זז.

(עד פנימיות הכתר)¹³⁰, כפי שתורה היא בשרשה למעלה מעלה, למעלה מעשר ספירות, וביחד עם זה נמשך מזה בכל העשר ספירות (כך שינו, "מהלך" ד, אחד עשר יום), ובעבודת האדם - הענין דברכת התורה (אשר נתן לנו את תורתו), תורתו של הקב"ה, חמדה גנוזה¹³¹, עד כפי שאורייתא וקוב"ה כולא חד¹³²), שבא ונמשך אח"כ בפרטי עניני תורה שיהודי לומד (עם עשר כחות נפשו). ועד"ז ישנו הגילוי ביום אחד עשר בכל חודש¹³³, ועאכו"כ בחודש מנחם אב - שקשור עם הגאולה (כנ"ל), ועם הגילוי ד, תורה חדשה מאתי תצא¹³⁴ - שלימות הגילוי ד, אחד עשר יום מחורב", בחי' אחד עשר שבתורה חדשה, מאתי, עצמותו ית', ובאופן ד, תצא, המשכה בכל הדרגות שלמטה מזה.

ועאכו"כ דבהימים שלאחרי זה ישנה גאולה, יום שני - כפליים דויהי ערב ויהי בוקר, יום שלישי שהוכפל בו כי טוב¹³⁵, כפליים לתושי¹³⁶ (שתורה נקראת תושי¹³⁷), שכפל קשור עם גאולה¹³⁸, ויום רביעי (בן זוגו דיום ראשון), ויום חמישי (בן זוגו דיום שני), ויום ששי (בן זוגו דיום שלישי),

130 ראה יהל אור ע' מה. אה"ת פרשתנו ע' יט. סה"מ עטר"ת ע' תקפו. ועוד.
131 שבת פה, ב.
132 זהר הובא בתניא פ"ד, רפכ"ג. וראה ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא, ב). תכ"ד (סד, א). ועוד.
133 ראה גם סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 389 ואילך.
134 ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.
135 פרש"י בראשית א, ו.
136 איוב יא, ו. שמו"ר רפמ"ו.
137 סנהדרין כו, ב. וראה אגה"ק סכ"ב.
138 ראה ילי"ש ר"פ לך. אה"ת לך תערד, א. ד"ה לך לך תרכ"ז. תר"ל. ועוד.

ועאכו"כ יום ששי זה - חמשה עשר באב, כשקיימא סיהרא באשלמותא דכל חודש אב, וישראל דומין ומונין ללבנה¹³⁹, והם עתידיים להתחדש כמותה¹⁴⁰.

י. הגם ש, אני מאמין" ש, הגה זה (משיח) בא" ביום זה ממש (כנ"ל) - התורה מורה ליהודי, שעליו תמיד לעשות את עבודתו כדבעי ובשלימות לפי מצבו בהוה, כולל - לעשות הכנות מתאימות, והכנה רבתי¹⁴¹, לעניני הקדושה שעליו לעשות מחר ומחרתיים ולאחר זמן.

וכרגיל בהתוועדויות אלו וכיו"ב, לקבל החלטות טובות להוסיף בכל עניני תורה ומצוות, ובהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, ונהוג להקדים ולהוסיף (לפני קבלת ההחלטות) - אם ח"ו משיח יתעכב, כי "אחכה לו" שיבוא ביום זה ממש (כנ"ל), במילא מבהירים שההחלטות הטובות (בשייכות עם העבודה בזמן הגלות) הם, אם ח"ו משיח יתעכב."

ובאמת, גם לאחר ביאת המשיח, ישאר ויהי המשך מהתורה והעבודה (וההחלטות טובות) בזמן הגלות, כידוע הביאורי¹⁴² במאחז"ל¹⁴³, אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, שההכנה והכלי להגילויים והעבודה בגן-עדן ועד"ז בגאולה¹⁴⁴, ה"ז על ידי "תלמודו בידו" בזמן הזה, שרובו קשור עם זמן ומקום הגלות, ועי"ז "לוקחים" את התורה לגן-

139 סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. ועוד.
140 נוסח ברכת קידוש לבנה.
141 ראה ביצה ד, ב. ובכ"מ. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך הזמנה (א) ס"ג. וש"נ.
142 ראה לקו"ת ואתחנן ו, ג. שה"ש כב, ד. ובכ"מ.
143 פסחים ג, א. קה"ר פ"ט, ח.
144 ראה לקו"ש חכ"ד ע' 570 בהערה.

ומעשה, כהכנה לעתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות⁹³, כמדובר לעיל⁹⁴.

ז. ויש לומר, שהענין דגילוי המשיח בתשעה באב (במנחה), וכפי שהוא קשור עם העבודה בארץ ישראל - מודגש יותר בפרשה שקורין בתפלת מנחה של שבת תשעה באב (שבת חזון), פ' ואתחנן:

ע"פ הכלל שהתורה היא נצחית⁹⁵ ותורה מלשון הוראה⁹⁶, כל הענינים בתורה הם נצחיים לעולם ועד, ונותנים הוראות נצחיות לבנ"י בכל זמן ובכל מקום - מתעוררת השאלה: מהי ההוראה הנצחית מ, ואתחנן אל ה", תפלת משה להקב"ה להיכנס לארץ, תפלה ובקשה שלא נתקיימה אז, ובמילא ה"ז לכאורה בגדר ד, מאי דהוה הוה"ז?⁹⁷

והביאור בזה: מובן ופשוט שתפלתו של משה נשאר תמיד בתוקף ובודאי אף תקויים, במכ"ש מתפלתו של כל צדיק [ובמכ"ש מזה ש, צדיק גזור והקב"ה מקיים⁹⁸], עאכו"כ תפלתו של משה רבינו (שאפילו מעשה ידיו הם נצחיים⁹⁹, עאכו"כ תפלתו לה'), ובפרט שמשה התפלל על זה תקט"ו (כמנין, ואתחנן) תפלות¹⁰⁰.

אילו זכו היתה תפלת משה מתקיימת בשעתו, והוא הי' מכניס את בני"י לארץ ישראל, ובונה את בית המקדש, ואזי הי' זה בית נצחי, בגאולה הנצחית - הגאולה

93 ראה פסיקתא רבתי פ' שבת ור"ה. יל"ש ישע"י רמז תקנ. ועוד.
94 שיחת ש"פ פינחס (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 695 (לעיל ע' 298) ואילך).
95 תניא רפי"ז. ובכ"מ.
96 ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ועוד.
97 ל' חז"ל - פסחים קח, א. ובכ"מ.
98 נחחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב.
99 סוטה ט, סע"א.
100 דב"ר פי"א, י.

השלימה, כמבואר בספרים¹⁰¹. מפני סיבות שונות הרי תפלת משה לא נתקיימה אז בפועל בעוה"ז הגשמי (בגלל הגזירה שהיתה אז שמשה צריך להישאר עם בני דורו במדבר, כדלקמן), אבל להיותה תפלה של משה (ועוד תקט"ו תפלות) בודאי תקימים, אלא שזה הי' מאוחר יותר - בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ש, גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון¹⁰², והוא יכניס את כל בני"י לארץ ישראל, בגאולה שאין אחרי' גלות¹⁰³, ובבנין ביהמ"ק השלישי, בית נצחי¹⁰⁴.

יוצא מזה, שתפלתו של משה קיימת לעולם ופועלת פעולתה, רק לא בזמן ההוא, אלא לאחרי זמן - כשתבוא הגאולה הנצחית, ומשה - גואל ראשון הוא גואל אחרון - מכניס את כל בני"י לארץ ישראל.

ח. עפ"ז תובן גם ההוראה הנצחית מזה בכל הדורות:

משה התחיל תפלתו באמרו¹⁰⁵, אתה החילות להראות את עבדך - פתח להיות עומד ומתפלל¹⁰⁶, ז. א. ש, אע"פ שנגזרה גזירה [שמשה לא יכנס לארץ ישראל], אמר לו, ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופס הייתי בכך אלא לפתוח פתח שבי הי' תלוי להתפלל עליהם, כמו

101 מגלה עמוקות אופן קפה (הובא בליקוט ראובני פ' ואתחנן). אלשיך, אה"ת ועוד ריש פ' ואתחנן. שערי תשובה לאדהאמ"צ ח"ב הינדך בתחלתו. אה"ת ואתחנן ע' סה. צג. ב"רא. ועוד.
102 ראה שמו"ר פ"ב, ד. ח"א רנג, א. ועוד.
103 ראה מכילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ובאמר - פסחים קטז, א.
104 ח"א כח, א. ח"ג רכא, א.
105 ואתחנן ג, כד.
106 פרש"י שם.

כן הייתי סבור לעשות עכשיו¹⁰⁶, „אתה אין מי שימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך“¹⁰⁶.

שכן, היות שמדובר אודות הכניסה לארץ ישראל והבאת הגאולה השלימה לכל בניי – הנה הגם שידע על הגזירה, עשה משה כל התלוי בו: להתפלל, ועוד פעם להתפלל, ושוב פעם להתפלל, עד – להתפלל תקט"ו תפלות [או תפלה שחודרת את כל ט"ו הפעמים ת"ק דרגות דסדר השתלשלות, בין רקיע לרקיע מהשבעה רקיעים ובין רקיע לארץ¹⁰⁷] – ואולי הוא יפעל שהקב"ה יבטל גזירתו ויתן לו להכניס את בניי לארץ ישראל.

יתירה מזה: אפילו לאחרי שאמר לו הקב"ה „אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה“¹⁰⁸ – הרי ג"ו ספק גדול אם משה ציית לכך כביכול, שכן, הכלל הוא ש„כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא"י¹⁰⁹, וא"כ אפילו כשהבעה"ב האמיתי (הקב"ה) מצוה על משה „צא“, „אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה“ – מסתבר לומר, שמה שמסר את נפשו והמשיך לבקש ולהתפלל שיוכל להכניס לארץ ישראל [וביחד עם זה כפשוטו, שהדבר לא יזיק ח"ו ליהודי אחר, יהושע בן נון, שהקב"ה כבר קבע לפניו שהוא יכניס את בניי לארץ ישראל];

ואפילו אם הי' בידי משה לפעול ע"י תפלתו שיכנס לארץ ישראל (ובודאי הי' יכול לפעול זאת, במכ"ש מתפלת כל צדיק כנ"ל) – הרי להיותו רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי – אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו (כהדין, ש„תלמיד שגלה כו'

מגלין רבו עמו“¹¹⁰), אלא שלימות הגאולה שלו מתבטאת בכך שיחד איתו נגאלים כל תלמידיו¹¹⁰ (במכ"ש מהקצה ההפכי, ש„הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו“¹¹⁰). ובמילא מובן, שתפלת משה להיכנס לארץ ישראל כללה בתוכה, שגם בניי שבדורו (דור דיעה), דור המדבר, יכנסו איתו לארץ ישראל בגאולה השלימה.

ומכאן ישנו גם הלימוד לדורות – בנוגע לאתפשותותא דמשה שבכל דור ודור¹¹¹, עד למשה שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועד"ו בנוגע לבחי' משה שישנה בכאו"א מישראל¹¹² – שמבלי הבט על התפלות והבקשות שהיו עד עתה, צריכים עוד פעם ושוב פעם להתפלל ולבקש מהקב"ה „עד מתי“¹¹³...

וברור הדבר שהתפלה והבקשה מתקיימת, ותיכף ומיד ממש – ובאופן ד„מתנת הנם“ „ואתחנן“, „אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת הנם“¹¹⁴), שלא בערך לעבודה – באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, „גואל ראשון הוא גואל אחרון“, וכל בניי הולכים לארץ ישראל, בגאולה הנצחית, ויורד למטה ביהמ"ק השלישי הנצחי שעומד מוכן ובנוי למעלה⁷³.

ט. ענין זה מתחזק יותר כאשר נמצאים כעת בבית משולש, ביהכנ"ס, ביהמ"ד ובית מעשים טובים וגמילות חסדים, ובמיוחד – של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משה שבדורנו – שהוא מעין והכנה לבית המקדש השלישי,

110 רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ז ה"א.

110* וראה דבר פ"ב ט.

111 זח"ג רעג, א.

112 תניא רפמ"ב.

113 ראה לקו"ש ח"ל ע' 182 ואילך. וש"נ.

114 פרש"י ר"פ ואתחנן.

המסובב (גלות), ותיכף ומיד ממש באה הגאולה.

ובפרט שנוסף לכך ה"ו זמן וכאי – שבת תשעה באב בזמן תפלת מנחה, כשנעשית התגברות חדשה (לילדת וזול משיח צדקנו, ונוסף לזה – בשנת ה'תשנ"א, ר"ת ה' תה"י שנת נפלאות אראנו, עד להנפלאות ההגאולה האמיתית והשלימה (עליהם נאמר „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“¹²⁶).

ומכל זה מובן – שזמן זה ומקום זה ה"ה זמן ומקום הכי מסוגלים לביאת משיח צדקנו.

ובפשטות – שיהודי מאמין באמונה שלימה, שמישיח צדקנו, „מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כו"ו“¹²⁷, וכ„משיח ודאי“ (ע"ז ש„עשה והצלחה ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל“¹²⁸) – נכנס כעת ממש לבית הכנסת, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, הוא מוליך את כל בניי בתוך כלל ישראל לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי,

וכאמור – תיכף ומיד ממש, ברגע זה ממש בשבת תשעה באב ה'תנש"א, כך שעשירי במנחם אב – עשירי יהי' קודש – כבר נעשה קודש, נהפך ליום טוב ולששון ולשמחה,

ועאכו"כ אחד עשר במנחם אב, שקשור עם „אחד עשר יום מחורב“ (שבפרשתנו¹²⁹), בחי' אחד עשר דמתן-תורה בהר סיני (חורב), הגילוי דבחי' כתר

שאף הוא בית משולש¹¹⁵: ביתי בית תפלה¹¹⁶, בית תורה (מקום סנהדרין ליד לשכת הגזית¹¹⁷), ובית גמילות חסדים (שנמשכת ע"י) הקרבת הקרבנות¹¹⁸.

ובבית המשולש גופא נמצאים כעת בהתוועדות יחדיו עם כמה עשירות מישראל, „ברוב עם הדרת מלך“¹¹⁹, אשר נוסף לכך שכאו"א מישראל הוא בעה"ב על כל המציאות, ועאכו"כ על מציאותו הפרטית ועבודתו הפרטית ד„אדם כי יקריב – מכס קרבן לה“¹²⁰, „מכס דוקא“¹²¹, וע"ז ה"ה מקריב גם את כל עניני העולם (דצח"ם)¹²² שכלולים בו¹²³ (ובקרבן¹²⁴) – ה"ו ביתר שאת וביתר עוז כאשר מתבטא הדבר באמצעות כו"כ עשירות מישראל, שנמצאים באחדות, אשר האהבה והאחדות בין בניי מבטלת את סיבת הגלות¹²⁵, ובמילא – מתבטל

115 נוסף על זה שביהמ"ק השלישי כולל בתוכו גם בית ראשון ובית שני, „אלה פקודי המשכן משכן“, ה'י' מקדשות שנתמשכנו בשני חורבנין (פרש"י ר"פ פקודי) ויחזרו לע"ל (כפשטות ענין המשכון).

116 ישע"י נו, ז.

117 ירושלמי מכות פ"ב ה"ו. מכילתא ס"פ יתרו. פרש"י ר"פ משפטים. מדות פ"ה מ"ד. סנהדרין פו, ב (במשנה). רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד ה"ב.

118 ראה בארוכה מכתב בין עשירי בשבת וט"ו בשבת תשמ"ז (סה"ש תשמ"ז ח"ב – בהוספות). שיח ש"פ תרומה תשמ"ז. (סה"ש ח"א ע' 340 ואילך). וש"נ.

119 משלי יד, כח.

120 ויקרא א, ב.

121 ראה לקו"ש ויקרא ב, ב ואילך. „היום יום כ' אד"ש.

122 ראה תניא פל"ד (מג, ב).

123 ראה תניא פל"ח.

124 ראה טעמי המצוות (להאריז"ל) ר"פ ויקרא. ובכ"מ.

125 יומא ט, ב.

126 מיכה ז, טו.

127 רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ד.

128 רמב"ם שם.

129 א, ב.